

Előfizetési árak:
Egész évre 4 frt, fele évre 2 frt,
negyedévre 1 frt.
Egyes szám ára 8 kr
Hirdetések mérsékelt árak szerint.

A lap megjelenik minden vasárnap

Felelős szerkesztő:
ERSCHINGER JANOS.

KÖZÉRDEK

Szerkesztőség: vasut-u. 15.,
hová a lap szellemi részét illető
közlemények küldendők.
Kéziratok vissza nem adatnak.

Kiadóhivatal: főút 20.,
hová a lap anyagi részét illető közle-
mények és előfizetési pénzek küldendők.
Kiadótulajdonos:
FUCHS ANTAL.

UJPEST- ÉS RÁKOSPALOTA KÖZSÉGEK TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAPJA.

Ujpest és Rákospalota t. közönségéhez?

Lapunknak ezuttal a 2. száma jelenik meg. Programunkat az 1-ső számban terjedelmesen kifejtettük, annak ismétlését a lap tartalmának rovására nem tartjuk okszerűnek.

III még csak azt jegyezzük meg, hogy lapunk előfizetési ára helyben házhoz hordva:

egy évre ..... 4 frt.
fél évre ..... 2 frt.
három hóra ..... 1 frt.

mely összeg a lap kiadóhivatalába *Kacsander és Fuchs* könyvnyomdájába *Ujpest, főút 20. szám küldendő.*

A t. közönség szíves támogatását kerve maradtunk:

Ujpesten, 1896 május hó 10.

Hazaftias tisztelettel

a szerkesztőség és kiadóhivatal.

Ujpest teendői a közel jövőben.

Ha a felkavart pornak physikai törvény folytán való elűlése után végig tekintünk Ujpest községen, — a mire a község elnevezés úgy illik, mintha 40 éves férfire azt mondjuk: gyermek, — azt látjuk, hogy fejlődése nem egészséges. Bar a gombamodra emelkedő bérházak elég tisztességes haszonhoz juttatják tulajdonosaikat, megis, mert a község ipar fejlődésének egyetlen főfeltétele: a járható út, mindenütt hiányzik, az egészek bizonyos ideiglenes jellege van, mert hiszen a főúton jelenleg építés alatt álló kis rész, az összeségben alig tesz számot.

Az élelmes amerikai, ha városrészt szándékozik leteleíteni, először az utakat, az utcákat építi ki és ellátván azokat esaternával, vízvezetőkkel és burkolattal, csak ezeknek utána építi fel a várost — előre megállapított tervek szerint. Hogy Ujpesten ez nem így történt, annak oka talán az, hogy — bár kis Amerika, de hát mégsem az igazi Amerika — de — sajnosan konstatajuk, hogy ez olyan baj, a mit megváltoztatni immár nem lehet. Azonban nem is ezélünk ezzel foglalkozni. Hanem igenis kívánunk foglalkozni azzal, hogy Ujpest utügyi mizeriáin — a mi Ujpest minden bajának kutterása — miképen lehetne segíteni. Tudvalevő dolog, hogy Ujpest község mint erkölcsi testület, teljesen vagyontalan: a potadónak emelése az ingatlanok értéktelenedését vonna maga után, mert a lakók nagy százaléka napszamosokból, szegény emberekből áll, a kiknek a tulajdonos a házbért igen gyakran elveszti, s így, a mennyiben a biztos nagyobb tcherral csak a régi, gyakran ingadozó, bevétel állana szemben, az ingatlanok értékének hanyatlása egészen természetes. A potadó emeléstől tehát tartózkodni kell. Nem marad más hátra, mint új jövedelmi forrásokról gondoskodni, hogy ezuttal a nélkülözhető utépítési beruházások terheit minden megzakodtatás nélkül elviselhesse. Furesa, de az Ujpesten atvonnuló két közlekedési főérnek más-más a tulajdonosa; a főút a Lövy-utcaig a község,

attól végig Pestvármegye, míg a vaczi ut egészen az államé. Ugy a vármegye, mint az állam eventúnt ezeket költ a mi viszonyainkhoz nem illő s nem alkalmas makadommal kövezett ut fentartására, pedig, meg vagyunk győződve, hogy az esetben, ha Ujpest közseg e két fontos közlekedési utat ki akarná építeni, nemcsak a tulajdonosok (megye, állam) által eddig oda fordított összeget kapna meg biztalan segély gyanánt, de azonfelül méltán remélhetne — különösen a vármegyei utalapról hathatósabb támogatást, noha tudott dolog, hogy Ujpest közseg a vármegyeinek nem épen kedves gyermeke, de mégsem hihető, hogy a mikor tizedrangú fontossággal bíró vicinális vasutak kiépítéséhez százezrekkel járul, akkor ne lenne néhány segítő ezer forintja ily fontos utnak modern alakban való kiépítésére, a melynek forgalma bizony versenyez az említett vicinális vasutakkal minden tekintetben.

Aztán itt volna az ideje annak is, hogy Ujpest foglalkozzék vá-árügyének rendezésével. Ennek okszerű kihasználása mellett sok ezer forinttal növelhetné jövedelmét, a nélkül, hogy polgáraitra terhel róna. Erre egyébként legközelebb visszatérünk.

Végre kell, hogy a község egyik főjöveldelmi forrását a kormánytól kinyerendő kövezetvámszedési jog kepezze, mint a hogy ezt az ország több városának főjöveldelmei tényleg kepezik is, pedig sem népesség, még kevésbbé iparfejlődöttség tekintetében Ujpest felett nem állnak.

Ámde mindezen eszmeik kivitelezéshez munkás, ügybuzgó, czeljai felé öntudatosan haladó előjáróság es egy azt támogató es feladatának magaslatán álló, partokra nem szakadó képviselőtestület kell.

Mi, — a nélkül, hogy a multakert rekrimálnánk, — hisszük, hogy Lindt Janos községi bíró meggyerő, polgártársaival szemben tanúsítani szokott előzekeny modorával garantálja a már is erezhető es a község akadálytalan fejlődéséhez feltétlen megkívántató beket es így esendes s hasznos munkálkodást is, míg Zsoldos főjegyzőtől elvárjuk, hogy munkásságával az általunk imént elmondott ígéknek testet adni főtlörekvésének tartandja. Az apaságot tőle ellagadni nem fogjuk.

Rákospalota községi ügyei!

Rákospalota község képviselőtestülete f. hó 3-án a nemzet ezer éves fennállásának évfordulója alkalmával díszközgyűlést tartott.

Az ez alkalomra szépen felkészített tanács-teremben a képviselők déli 12 órakor gyűltek össze. Jelen voltak: Toth István bíró, Medveczky György, Veszelyovszky Bela es Thuróczy Gyula jegyzők, Szócs David, Fábian István, K. Szócs Ferencz, Kobza Mihály, Kajos István, Pásztor Pal, M. Toth Janos, Varga Vincze előjárók, Chohot Ferencz, Detrich Gyula, Varga Vendel, f. Varga Ferencz, Juhász István, Csikós István, Benkó István, Wágner Manó, Schvarcz Jakab, Kürti Ignác, Juhász Mihály, Beller Janos, Keller Jozsef, K. Molnár Janos, Juhász Janos, Varga Daniel, Joo Jozsef, Török Janos, Kovács Jozsef, Szócs Jozsef, Felner Jozsef, Toth Kálmán, Komáromy László, Klein Bódog, Varga Antal képviselők.

Elnöklő bíró az ülést déli 12 órakor megnyitván, előadta, hogy az előjárók hazafias kötelességének ismerte a mai napon a képviselőtestületet egybehívni, hogy edes hazánk ezeréves fennállásának évfordulója alkalmával a képv. testület külsőleg is kifejezést adjon szívből érzett örömeinek. Ezután az ünnepi szónok, Wágner Manó tanintezettulajdonos igazgató mondta el mély érzes-el szerkesztett lelkesítő beszédét, kiemelve minden nevezetesebb történelmi mozzanatot, élenk színekkel ecselelvén történelmünk nagyjainak az utókorra is kiható nagy tetteit: végre az ezer éves haza iránti rajongó szeretetre buzdítván a hallgatóságot, szavait Ó Felsege szeretett uralkodónk elterésével fejezte be.

Az 50 percig tartott beszéd végszavait a képviselők állva hallgatták meg.

Medveczky György I. jegyző ezen elmondott beszédnek jegyzőkönyvi megörökítését indítványozta, a mit, Chohot Ferencz plebános azon pollásával, hogy a beszéd díszbe költessék s örök időkre való megőrzés végett az irattárba helyeztessék el, nagy lelkesedéssel el is fogadták. A gyűlés ezzel véget ért. Este a községet kivilágították.

„Istvántelek“ ünnepe.

A Budapesti első gyermekmenhely-egyesület most június hó elején fogja megünnepelni alapításának 25 éves jubileumát. Erdemes es megható ünnepély lesz ez, a melyen számos elhagyott árva fog hálaimát mondani az egyesület vezetőségének, hogy megmentették az elzüllesztől, visszaadták a társadalomnak es tisztességes jövőt, becsületes kereseti forrást adtak kezükbe, felnevelvén őket vallás-erkölcsös szellemben, kikepezvén őket a keresetet es iparos pályára.

Valóban, nevezett egyesület a legszebb missziót gyakorolja, a legszebb feladatot teljesíti, a mit csak emberi szív teljesíthet es a mit a humanitás szent czelja ember elé tűzhet; anyátlan, apátlan, a sors kezébe dobott árvák nevelteséről es kikepezteséről gondoskodni.

Ez oly czel, mely a legelfásultabb szivekben is elismerést kell hogy keltsen, kell hogy a rokonszenv melegét éleszsze az érző emberiségben es a társadalom halaját mindenestire kiérdemelje.

Az egyesületet bőkezű adományaival gróf *Károlyi Sándorné* alapította, kinek nemes gondoskodása es aldozatkészsege folytán az egyesület immár 25 éven át gyakorolja szép es magasztos misszióját es teljesíti nemes feladatát.

Gróf *Károlyi Sándorné* nemes lelke adja meg az egyesületnek az erőt a humanitás oly nagymérvű kifejtésére, az ő nemes szive adja az anyagi eszközt a szegény árvák felneveltesére es taníttatására. Ezért e nemes magyar hölgye a főérdem, hogy alkalom nyílik számos árvát a nyomor es az erkölcsi végelpusztulástól megóvni, ő nyujta ki áldásos kezeit, hogy e szegény nyomorultakat abba az otthonba vezesse, a hol nem fáj az éhség, a hol a szegény hontalan otthonra talál, az anyátlan árva fejét puha párnára fektetheti le, a hol gondos es vallásos nevelésben reszesítve, a társadalom hasznos tagjaivá válnak e szerencsétlen kis föremtesek.

Isten áldja meg nemes lelkét érte!

Az ünnep az intézet Istvántelki telepén lesz, a hová a meghívott vendégektől külön vonat fogja kihozni Budapestről. A jubileumon valószínűleg *Károly Lajos es Frigyes* kir. hercegek, valamint *Schusster Konstantin* vaczi püspök is jelen lesz.

Ujpesti állami anyakönyvvezetői adatok.

Születések száma az utolsó heten 32. Halálozások száma az utolsó heten 29.

Házasságkötések.

Ma vasárnap május 10-én.

Jagerszki István és Hajdu Mária, Tengerdí Jozsef és Schaffer Róza.

Csütörtökön, május 14-én.

Schlezingér Ignác és Goldstein Rozália Szadroczi Imre és Mező Rozália, Nagy István és Csúnyig Ilona, Rusznyak György és Fekete Júlia.

Rákospalotai állami anyakönyvvezetői adatok.

Születések száma a folyó évben 182. Halálozások száma a folyó évben 101. Házasságkötöttet a folyó évben 27.

HIREK.

— Személyi hírek. Dr. Vaday László az újpesti ker. rendőrkapitánysághoz beosztott irnok, bűnügyi referens, segédfogalmazóvá léptetett elő.

— A millennium ünneplése Ujpesten. Hazánk ezeréves fennállásának emlékét ünneplte Ujpest község hazafias erelmű polgársága is folyó hó 2-án, az ünnepély annáimpozansabb volt, mert szegény és gazdag lehetőségehez képest egyaránt azon iparkodott, hogy az mentől fényesebb legyen. Minden középület, minden magánház lobogódiszt öltött e nap reggelén, este pedig valamennyinek ablakai ki voltak világítva, sőt voltak, kik Ó Felsége arcképevel, virágokkal és deli növényekkel is feldíszítettek ablakaikat. Ezen általános ünneplés közepette is akad, sajnos, egy-két háztulajdonos, a ki nem valami fényes tanujelét adta hazafias érzelmeinek, a menyinyiben egy árva zászlócskát sem fűzött ki házára. Nem akarjuk azokat ezuttal nyilvánosan pellengerre állítani, a közvelemény amúgy is elítéli őket, de igenis kiátásba helyezzük, ha ugyan nem okolnak e figyelmeztetésünkön, hogy a jövőben neveiket ez olyaso közönségnek tudomására hozzuk. Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy Ujpest község, mint erkölcsi testület előre láthatólag f. hó 17-én (vasárnap) ünnepli meg a honfoglalás ezredik évét. Legalább ugy tervezte ezt az a több községi képviselőből f. hó 5-én összeült értekezlet. Az ezen értekezleten történt meg-

állapodáshoz képest, a képviselőtestület f. hó 13-ra ugyis összehívatik, a mikor is megelőző indítványra a gyűlés értekezleté alakul át a hol aztán megállapodásra jutnak Zsoldos János közigt. jegyző azon indítványa fölött, hogy a község a millennium emlékeire a felső vidéki közművelődési egyeslet tőkejehez 1000 koronányi alapítvánnyal járul és Diamantstein Lajos azon indítványa fölött, hogy minden évben, a millennárius közgyűlés evfordulóján a helybeli iparskola legjobb tanulója 50 korona jutalomban részesíttessek. Ez az értekezlet elhatározta aztán, hogy f. hó 17-ére értekezletet hívassék egybe, a melyen az imént elmondott indítványok vita nélkül egyhangúlag elfogadtatnak.

— Pestvarmegye hazánk ezredéves fennállásának megünneplésére f. e. május 12-ken délelőtt 11 órákor a vármegye székházának nagytermében diszközgyűlést tart. A meghívókat a vármegyei alispán már szétküldte.

— Az újpesti ev. ref. egyház a hozzánk beküldött meghívója szerint melto módon tartja meg a millenniumi ünnepelet, a menyinyiben hazánk ezredéves fennállásának emlékeire ma vasárnap d. e. 10 órákor ünneplés istentiszteletet tart, halát adván az Istennek hazánk ezeréves dicső multjaert.

— Községi pénztárnok-választás Ujpesten. A pénztárnoki választás, mint már mult számunkban is jeleztük, f. hó 15-én lesz. Megelőzőleg azonban 13-án kijelölt gyűlést tart a képviselőtestület a főszolgabíró elnökelete alatt. Pályáztak eddig ezen állásra: Busfi István, Radics Dávid, Lattisz János és Lovai Ede. Mint halljuk meg Friedmann Jozsef és Rein Ede is számbavehető combatantsok, azl hisszük azonban, hogy a választás a két legelől említett között fog eldőlni. Megjegyezzük, hogy a pénztárnok választásnál a viszonylagos szavazatlóbbseg is elegséges vagyis aki a jelöltek közül legtöbb szavazatot nyer, az lesz a pénztáros.

— Hanzely István újpesti postafőnök ezen állásától való felmentés mellett Budapestre helyeztetett át, míg újpesti postahivatali főnöké Bobcsák István posta- és táviratdizsi neveztetett ki.

— A székesfővárosi vízmű környeke, ugyszintén ott a Dunapartja a közönség használatától el fog zárattni. Okof erre az adott, hogy a pöczegödőr-ürüleket többen a kutak közelében öntötték a Dunába, s nehogy ez által az ott termelt ivóvíz megfertőztessék, ezen óvintezkedésre szükség volt. Sajnos ugyan, hogy

Ujpest község lakossága ezáltal nagy darabon eltálatik a part használatától, de egészség okokból ez helyes annal inkább, mert a vácsi uton felállítandó közutakból a lakosság is élvezni fogja a fővárosi vízmű ketségtelenül jó ivóvizet.

— A villamos-vasut újpesti Karolyi-utcazi kiterője vegre elkészült s ott a társaság az utczát egész szélességében kiköveztetette, hogy a közlekedés akadályozva ne legyen. Annak idejen a műtanrendőri bejárás alkalmával ez megállóhelynek is kijelöltetett; daczara ennek a kocsik ott meg most sem állnak meg, pedig az Attila- és Karolyi-utczák keresztezésénél vagy annak közelében való megállóhely közőhajt képez. Felhívjuk a vasutigazgatóság figyelmét arra, hogy az említett bejárás alkalmával történt megállapodáshoz képest ezen kiterőnél megállóhelyet létesítsen.

— A Budapest-Ujpest-Rákospalotai villamos közúti vasut aprilis havi forgalma. Személyforgalom: a Lehel-utca megyeri kápolnai vonalon utazottf 155.239; a rákospalotai szárnyvonalon 49.943, összesen 205.182 személy. Bevétel: a Lehel-utca megyeri kápolnai vonalon 11.786 frt 44 1/2 kr.; a rákospalotai szárnyvonalon 3372 frt 69 1/2 kr. Összesen 15.159 frt 14 kr. A megnyitás napjától aprilis 30 ig szállított: a Lehel-utca megyeri kápolnai vonalon 525.907, a rákospalotai szárnyvonalon 61.670, összesen 593.577 személyt. Bevétel: a Lehel-utca megyeri kápolnai vonalon 37.177 frt 08 kr., a rákospalotai szárnyvonalon 4476 frt 11 1/2 kr., összesen 41.653 frt 19 1/2 kr. Ezekből látjuk, hogy a forgalom napról-napra emelkedik, mely főleg akkor fog óriási lendületet venni, a mikor a kettős vágány készen lesz, a melyen nagy buzgalommal dolgoznak. Minden esetre nagy érdeme van az igazgatóságnak, hogy Budapest és Ujpest közti forgalmat minden igyekezettel előmozdítani iparkodik.

— A lovasut atalakítása. A község területen végigvonuló lovasutnak villamos üzemre való atalakítását — mint biztos forrásból értesültünk — f. hó 15-én megkezdik. A már kész Ujpest-Budapest-Károlykaszárnyai vonal pedig 16-an lesz átadva a közforgalomnak. Ideje is mar, hogy a közúti vasut-társaság gondol az újpestiekre is, hiszen az egész vasuthálózatában ez a legjövődelmzőbb vonala. Az atalakítás ideje alatt pedig a közlekedés, hogy sokat ne mondjunk — mizerális volt. — Eltűnnek hát vegre a kocziknak esuftolt özönvíz előtti barkak és a jobb

A „KÖZÉRDEK” TÁRCZÁJA.

Ne tudakold. . .

Ne tudakold, ne kerdezzed:
Mi bajom?
Elmondja azt feléd szálló
Sóhajom.
Minek mondjam, mért mondtam
Volna meg —
Tudhattad, hogy érted égék:
Szeretlek!

Nem mondtam, de te azért
Tudhattad —
Tudhattad, hogy rég fáj szívem
Megtad.
Mit kérde a szívén sebzett
Galambot:
Mi a baja? — Csak gyógyítsd, ha
Gyógyítani akarod.

Száva János.

Rövid regény.

(Vége.)

A Laczi gyerek oly együgyű arcot vágott, mint azok szoktak, a kik meg sem kísérik azt, hogy valamiből valamit következtessenek.

— Érti Laczi? itt ebben a szobában, ismétlé a mama, látva a fiu együgyűségét.

A Laczi gyerek, mintha mondogatná itt ebben a szobában, megfordult s fejét csóválva lassan távozott.

— Amde mi sem keshetünk, jöjj egyetlenem öltözködjünk, szolt leányát derekon kapva a mama.

A leány ekként átölelve, mintegy hallotta anyja szivdobogását, érezte annak melegét, ezen s az anyja tekintetében látni vélt jószágon felbátorodva, anyja elé fordult, átölelte nyakát, fejét keblére hajtá s a kétségbeesés hangján esdeklé:

— Anyám, edes jó anyám, ne adjon el engem!

A mamát felette kellemetlenül lepte meg e szívből fakadt feljajdulás.

Átölelte leányát és annak arcát simogatva rábeszélő hangon szolt:

— Te bohó gyermek, mily bohóságot beszélsz. Eladni teged? Hová gondolsz? Ha a házasság vásár, ugy te jatsz olesón ranghoz, vagyonhoz. A gróf bizonyára rajongva szeret, mert különben nem lenne nejeve, babod lesz hát, azt tessz vele a mit akarsz.

— Oh, de ha nem tudom szeretni, — szolt a leány.

— Arra nem is kényszerítlek gyermekem, de hát a főranguaknál nem is oly fontos dolog az, hogy egymásért eljenek-haljanak a hitestársak. Mindenesetre tisztelni fogod őt mint ferjedet s a mellett a Laczival is beszélgethatsz néha.

Ez utobbiakat vontatva, nyomatékkal mondá, mintegy eszmet akerva adni leányának arra nézve, hogy e házasság, a Laczi gyerek iránt táplált, szerelmében akadályt képezni nem fog.

— Anyám, mit beszél! — kiáltott fel a leány s arcába szökött a vér.

— Azt mondom, a mit egy okos anyának a jelen körülmények közt mondania kell. A gróf öreg, nagyon öreg, ha másért nem, vagyonaert könnyen áldozhatsz fel egy-két évet arra, hogy fiatalagódnak bámulója lehessen. Aztán. — — —

— Nem, nem, anyám, vágott közbe a leány. Én csak annak lehetek nejevé, a kit szeretek. A gróft nem szeretem, nem szerethetem, az övé nem lehetek.

— Dóreség! — fakadt ki a mama.

— Nem anyám, én hamisan nem esküszöm.

— Micsoda? — szolt homlokát a vihar előjelekenl összeranzolvá a mama.

— Nem és nem, a gróf nejevé én nem leszek! — szolt felemelt fővel és határozottan a leány.

— Hohó, ez a merész ellentmondás egészen új előttem, szolt villámokat szórva szemével a mama. Aztán rövid szünet után megragadta leánya kezét s az ajtó felé röpíté.

— Előre! Öltözködjél! szolt szigorú hangon.

— Anyám, könyörgött a leány kezeit imára kulesolva, irgalmazzon, kegyelmezzen nekem!

— Csitt! parancsolá a mama, a leányt ki-fele lökve.

Vérig sebzett vadként pattant erre vissza a leány: ajka remegett, keble a fulladásig zihált. — E nem várt jelenet nehány pillanatra visszariasztá az anyát, de jölehet, megborzadt leánya balsejtelmét rejtő viselkedésétől, őt szóhoz jutni nem engedve, ellentmondást nem tűró hangon parancsolá:

— Eredj öltözködni.

— A leány egy éles szízenést hallatott! megfordul és szobájába távozott, a hová a mama is követte őt.

A Laczi gyerek pedig a sok fura gondolat mellett, a melyek közt azt találta legjobbnak, hogy ez a frakkba bujtatás, összfűgésben van az ő szerelmével és — az ördög nem alszik — hátha holmi eljegyzésről lesz szó, pompásan kiesipte magát es pont 6 óra előtt 10 perczel a kijelölt szobába nyitott be, a hol már ott találta az ispánt és családját.

Majd hanyat vágódott, mikor imádotlját menyasszonyi fátýollal elfödve, koszorúval fején megpillantotta. Persze ezt is a maga javára magyarázta s látható zavarral, de bol-

sorsra érdemes lovak is nyugalmába vonulnak.

A temetőföld bérbeadása. A községi temetőterület fel nem használt része mintegy 10 hold parlagon hever. Az előjáróság már két ízben megkísérelte annak nyilvános árverésen való bérbeadását, de nem sikerült. Azok, kik kertészkedéssel foglalkoznak berbe vehetnek, mert munkájuk a községhez való közelségénél fogva nagyobb nehezégekre nem ütköznek; előnye az is, hogy sodronykerítéssel el van kerítve. A kik berbe venni óhajlják, legjobb ha eziránt a községi előjárósághoz fordulnak.

A község piacraul használt Istvánér hetivásárok és különösen a vasárnap vasárok után nem valami épületes látványt nyújt a sokféle piaci hulladék, papírok, rongyok, elromlott gyümölcs és zöldség, stb. halomszámra találhatók ott. Ezen szemeltörölés leginpozansabban a rendőrkapitányság épülete előtt nyilvánul, ahol nem lehet a járdát miattok használni. Eltekintve az esztétikai szempontoktól, a közegészségre is ártalmasak az azok rothadásából fejlődő miázmák és bacillusok. Legjobb volna a kofákat, elárusítókat kötelezni, hogy a hulladékokat ök maguk távolítsák el, mert a szél és eső erre a csezra nem nagyon alkalmasak. Ajánljuk ezeket a községi előjáróság és a rendőrség figyelmébe.

A korcsmak és a fő- és szekvarosi pénzügyigazgatóság. A pénzügyigazgatóság igen furesan, sőt érthetetlenül jár el az italmérséi engedélyek kiadása körül. Lebujókba, valóságos piszokfészekbe ad kimerési engedélyt, míg lisztességes, csinnai berendezett, tagas és kellőképp szellőztetett helyiségek tulajdonosait vagy bérleit elutasítja, különfele, magában meg nem állható indokollással, melyek legnagyobb részét a pénzügyigazgatóság tájékoztatlanul árulják el. Egyesek konkrét panasznak szívesen nyitunk teret lapunk hasábjain, hogy így a nagyközönség, de meg a pénzügyigazgatóság is tudomásul vegye a méltánytalanságot, melyet ez utóbbi egyeseken elkövet.

Az újpesti ipar- és kereskedelmibank május 1-ével a főt 3 sz. egyemeletes Friedmann-fele házba költözött s ott folytatja tovább működését a kor igényeinek megfelelő helyiségekben.

A gyali csatorna beboltozása. A gróf Károlyi Sándor által a községnek ajándékozott gyali csatorna — melynek legnagyobb

része csak fedetlen árok — az újpestiek melegegészségére, nagy részt belet boltozva az újpest-rákospalota bpesti villamos vasút társaság által. A beboltozást a társaság területnyerés céljából eszközölte. A boltozás által nyert terület a második sínpar lefektetésére lett felhasználva. Bár a még fedetlen részt is felhasználhaták volna, hogy ezáltal az újpesti közegészségi állapotokat, melyek amugy sem valami dicséretesek, kedvezőbbé tehetnék volna. Legjobb lesz ha a csatorna menten lakók indítanak ez irányban mozgalmat.

A halandóság Újpesten nagy mérvet ölt. Már eddig is százzal több az elhalálozás mint a múlt év hasonló időszakába. Elhaltak eddig több mint 400-an. Nem tudjuk, hogy a lakosság nagymérvű szaporodása, avagy más lehet-e ennek az okozója. Mindenesetre jó volna ezzel tüzetesen foglalkozni. Újpest község kedvező fekvésénél, jó ivóvizénél, homokos talajánál, a Duna közelségénél fogva egészségi tekintetéből mi kívanni valót sem hagy hátra. Mivel pedig a gyermekek halálozási száma nagy, lehet hogy az anyalésinálás mesterségével foglalkoznak. Jó lesz ezt ellenőrizni.

Hadapródok. A honvédelmi miniszter pályázatot hirdet az 1896—97. évi tanév kezdetére felveendő cs. és kir. hadapród-iskola növendékeire nevezve. Pályázhatnak a 16. életévet meg nem haladt oly ifjak, a kik magyar vagy osztrák alattvalók s a kik legalább 4 gimnáziumot vagy ezzel egyenértékű más tanintézetet jó sikerrel végeztek s a mellett egészségesek és jó erkölcsi magaviseletűek. A kik pályázni kívannak, az erre vonatkozó terjedelmes hirdetményt a vaczi főszolgabíró tisztí irodájában, a szokott hivatalos órák alatt, megtekinthetik.

Halálozás. Selyem János Rákospalota község volt érdemekben gazdag jegyzője, Medveczky György elődje és rokona f. hó 5-én Váczon meghalt. Ritka jellemű, becsületes ember volt.

Kereseti adókvetés. (Iparosok, kereskedők, szatocok, italmérők, kávéosok figyelmébe.) Az 1896—1898. évi időszakra kiveendő III. oszt. keresetiadó megállapítása végett a bizottsági tárgyalások Újpest községre nevezve az Amodeó-fele Attila-utcai helyiségben f. évi május hó 21-én s következő napjain bejárólóg 1896 június hó 1-éig fognak megtartani. Habár a községi előjáróság által kibocsájtott hirdetményekből az adózo-közönség tájékoztatást szerezhet, szükségesnek tart-

juk a következőkre felhívni, a figyelmet a kincstári előadó javaslatai immár a község-házánál közszemlére kitéve, tanácsos lesz a javaslatokat megtekinteni, mert a mint a lajstromokból meggyőződöttünk, minden egyes tetelnél emelés mutatkozik. A lajstromban felvett tételek sokféle üzleti ágai folytán, habár a tárgyalási napok a tételek sorrendje szerint meg vannak állapítva, az előjáróság intézkedni fog, hogy a tárgyalásra való megjelenhetés végett értesítés útján nyerjen tudomást az adózo, ennelfogva a míg az előjáróság értesítését az adózo nem vette, addig javaslata tárgyalás alá nem kerül.

Rákospalota község-házának kibővítését a képviselő testület már elhatározta. Az ide való terveket Balassa Ernő államvasuti főmérnök már el is készítette, a képviselőtestületen áll tehát, hogy költségvetést készítsen, azt a hivatalos retortákon keresztül vigye s az építést aztán hova-előbb megkezdje. Erre elegendő szükség van, mert a tisztviselők egymás nyakán ülnek s ez tudvalevőleg a jó munka rovására megy.

Katonaügyek. Az újpesti közig. jegyzői hivatal panaszkodik, hogy a besorozott újonczok, tartalékos katonák és honvédek lakás változásait, nemkülönb a fegyvergyakorlatokra való bevonulásukat és visszatérüket aránytalan nagy számban nem jelentik be s így a számukra érkező behívójegyek vagy éppen nem, vagy csak hosszasan nyomozás után kézbesíthetők. A mint halljuk, a községi előjáróság minden egyes mulasztást a mulasztó megbüntetésé végett az illetékes hatóságnak bejelenti s a mulasztóknak szigorú megbüntetését kéri. Jó lesz hat a katonáknak pontosnak lenniük.

Batorfi Lajos † A hírlapirodalom egy kiváló tagja ment most május hó 1-én örök pihenőre. Batorfi Lajos a „Zalai Közlöny“ szerkesztője költözött el a boldogok birodalmába, oda a hol már nem fáj semmi. Batorfi Lajos 40 éven túl működött a hírlapirodalmi pályán és több mint 25 évig volt lapszerkesztő. Különösen a vidéki hírlapirodalom fellendülésér és anyagi helyzetének javításán fáradozott sokat, a miért a vidéki hírlapirodalom egy buzgó harcászát vesztette el benne. Béke lebegjen porai fölött. Csendes álm legyen szorgalmas működésének jutalma.

A vidéki lapszerkesztők sereglme. A kiállítás igazgatóság a vidéki lapszerkesztőknek a hírlapírók nemzetközi kongresszusa alkalmára két hétre szóló időleges kiállítási szabadjeggyel fog kedveskedni, olyan jeggyel a minőkkel a napszámokat és kocsisokat szokták ellátni. Ennelfogva, több vidéki lapszerkesztő — miután tudva van, hogy a fővárosban számtalan olyanok kaptak állandó szabadjegyet, a kik a rokoni köteleken kívül nem valami nagy jogot tarthatnak ilyen szabadjegyre — az időleges szabadjegyet a kiállítási igazgatóságnak vissza fogják küldeni, nem reflektálva a kiállítási igazgatóság ebbeli kegyére.

Házasság. Zoufal Károly államvasuti hivatalnok múlt kedden lépett házasságra Henter Erzsikével, Henter Gabor államvasuti hivatalnok kedves leányával. Egybekeles után a násznep a Podruzsik Ferencz-fele vendéglőben lakomára gyűlt össze.

Tűz. Csütörtökön este 9 órakor Újpesten a Károlyi-utca 4. szám alatt levő Fränkl Emil-fele rezontóde egyik műhelyének teteje ismeretlen okból kigyuladt és az épület leégett. A kár mintegy ezer forint.

Felakasztotta magát. Lillik József rákospalotai munkást pénteken reggel a palotai erdőben, közel a vasuti állomáshoz felakasztva találták. A mint mondják Lilliknek bátyja néhány év előtt szintén a rákospalotai erdőben, hasonló módon végezte ki magát.

Az »Újpesti Iparosifjak köre« pünkösd vasárnap d. u. az ezredéves ünnepély alkalmából saját helyiségében (Kilián-fele vendéglő) diszülést tart. A diszülés megnyitására Tanos Pál kir. anyakönyvvizetót, a kör tiszteletbeli elnökét kéri fel. Este Boros Vilmos és Szalai Károly felolvasást tart, ezt pedig mulatság fogja követni.

Az »Újpesti Ipartestület« millenniuma. Nevezett ipartestület pénteken saját udvarán a millennium emlékére három fát ültetett el, melyeknek Ferencz József, Árpád és Kossuth Lajos nevet adtak. Az ipartestület legközelebb millenniumi diszgyűlést fog tartani, a melyen

dogságtól sugárzó arczczal közeledett a mama fele s kezét csókolt.

A mama ugy talalta, hogy itt magyarázatra szükség nincs, de idejük sem volt reá, mert egy grófi buszár lépett a szobába jelentven, hogy a gróf már a kapornában várakozik.

— Esküvőre megyünk, Laczi. — monda a mama. Vezesse karján a menyasszonyt.

Laczi szót fogadott. Örömmillasan, dobogó szívvel nyújtá karját a menyasszonynak s így karöltve a kastély udvarán levő kápolna felé haladtak, kíserve a szülők által.

Bár a kápolnáiig való út nagyon rövid, mégis meg kellett állniok, mert a Laczi gyerek ugy érezte, hogy a menyasszony minden pilanatban összeroskadni készül.

— Mifele komédia ez ismét! — szolt fenyegetőleg a mama.

A menyasszony összeszedte erejét s a szó szoros értelmében Laczi karjába kapaszkodva s általa vonszolva haladt a kápolnáiig.

A gróf litkárjával együtt már a kápolnában volt s a kis oltár elé állított karosszékke egyikeben ült.

— A gróf urat pillanatnyi rosszullet fogta el, azért marad ülve, — szolt a litkár az ispanékhoz.

Az ispanék a gróf elé csoportosultak és némán meghajtottak magukat, miközben a mama hátravetve a sűrű menyasszonyi fátyoll.

A menyasszony a bal kezével egyik karosszékbe kapaszkodva, némán, mozdulatlanul állt mint egy szobor. Egyetlen arczizma sem mozdult meg. Arcza fehér volt, mint a méz, ajkai szedresek, szeméi merevek, pupillái kitágultak.

E látványtól megborzadt a kis társaság.

A gróf volt az egyedüli, a kire ez az élő szobor villanyozó hatást gyakorolt. Fásult, fénytelen szemében megcsillant a kéjvágy,

fakó arczat pir lepte meg. Gyengeden nyult a menyasszony keze után s a szellemülve szolt:

— Engedje megcsókolnom kezét, gyermekem.

— Lépj közelebb, — szolt a mama.

A menyasszony gépmódra közeledett, miközben elereszte a szék támláját, s ugy létszolt, mintha el akarna dűlni; ennek azonban elejét vette a mama, a ki megkapta karját és mintegy leülni kényszerítte.

— Áváratlan öröm elkábítja őt, monda.

— Ugy, gyermekem, biztata a gróf. — üljön le, én is gyengének érzem magamat.

A menyasszony ült, a gróf pedig meg fogta jobb kezét, ajkához vonta és megcsókolta. A csók sajátszerű kékes foltot hagyott a borsnyupuha, fehér kezfön.

Tiszteletendő ur, rendelkezésére állunk — szolt aztán a gróf az oltár mögött levő sekrestyeszerű fülkéből ornatusban előlépő paphoz.

A pap megkezdte a ceremóniát s a mikor felvetette azt a kérdést, hogy »szeretéd a melletted levő férfit és hitvestársa akarsz-e lenni?« válasz helyett a menyasszony kebléből — a Laczi gyerekre vetven tekintetét — egy mély sóhaj tört ki, mire a pap áldását adva, a grófra és menyasszonyára, őket az atya, a fiu, a szentlelek nevében házastársaknak jelentette ki.

A szegény Laczi gyerek sirt. A gróf pedig felkelt helyéről s homlokán csókolta nejét. A homlokon szintén az a sajátszerű kékes folt támadt, mint a kezfön, a melytől most már a gróf is megborzadt.

— Grófné! — kiállta rémülten.

— Grófné!

A grófné mozdulatlanul maradt.

Halva volt. Mérget ivott.

Kris Kraiz.

a következő indítványok fognak tetetni: 1. Egy emlékkönyv megírása, a melyben az ipartestület története és a tagok aláírásai lennének. 2. Egy szálló építése, a melyben naponként egy-egy utazó szegény iparossegéd ingyen kapna szállást.

— **A rabbi kérdéshez.** Mult heti számunkban a rabbikérdés kapcsán közöltük, hogy Weisz Mór újpesti hitközségi elnök a felmerült egyenlenségek miatt eme tiszteről lemondott. Mint értesülünk, sikerült őt a képviselőtestületnek egyelőre maradásra bírnia, a menyinyben Weisz Mór elnök az újabb megejtendő rabbi választásnál mutatkozó békétől teszi függővé tovább maradását. Addig tehát közóhajra megmarad állásában.

— **Turf.** A budapesti tavaszi versenyek f. hó 3-án megkezdődtek. Az eddigi három versenynap nevezetesebb futamainak eredménye a következő: 3-án a nemzeti-hazafi díj — az ugynevezett magyar Derby 1600 méterre, melyet nagy stílusban megnyert Gyöngyös 7 más versenytársa ellen — 20.000 koronát szerezve ezáltal gazdájának Jankovits Besán Gyulának. A f. hó 5-én megtartott második versenynap eredményéből megemlítendő az »Asszonyságok díja« 650 arany díjával és remek tiszteletdíjjal a nyerő urlovas számára; megnyerte e futamot a legnagyobb ontsider: gróf Sztáray Terebese báró Devitzel a nyergében. A 7-ki versenynapon esütörtökön ismét Gyöngyös volt a nap hőse, megnyerve a 15.000 koronával dotált és 2000 méterre terjedő kanczadíjat; ezt is oly remekül futotta meg, hogy a mai, szombati napon nagyon veszélyessé válhat az alagidijban szereplő derbyjelöltekre így Ganachera Dandarra, Trivialra, stb. Egy csöppet sem lepne meg bennünket ha ezen futamból is győztesként kerülne ki.

— **Az újpesti állami elemi iskolák** tegnapi ünnepelték a millenniumot. Istenisztelet után mind az öt igazgatói kerületben ünnepély volt a délután a palotai erdőbe vonult ki a gyermekesereg. Az ünnepély lefolyását jövő számunkban bővebben leírjuk.

Zene és művészet.

— **Az orsz. m. kir. zeneakadémia növendékei** e hó 9-én este vizsgáltak a m. kir. operában. Ez reánk nézve annyiban bír érdekkel, mert Újpest község szülőttje Berényine Hazafi Hermína urhölgy ezuttal lépett először a világot jelentő deszkára. A »Lammermori Lucia« örülési jelenetét választotta debutjeül. És derekassan megállta helyét. Elegans megjelenése igen jó benyomást keltett: éneklésbe hozta a közönséget. Magos sopranjával

könnyen bánt s valósággal brillirozott, mely jó iskolázottságáról is tesz tanúságot, a melyben nagy része van Maleczkiné urnőnek, tanárnőjének és Erkel Gyula m. kir. zene akadémia tanár urnak. Általában meglehetünk elégedve első szereplésével s ha e rövid sorok buzdításul szolgálhatnak a jövőre, úgy, ha kész művész nő lesz, mi is kivesszük magunknak az érdemet.

Az »Ujpesti Dalkör« értesülésünk szerint szintén rendez millenniumis ünnepélyt, melyet fennállásának 25 éves jubileumával egybekötve fog megtartani. Ezen ünnepélyvel és a fentnevezett egyetlennel annak idején érdemlegesen fogunk foglalkozni.

Apróságok.

Vacsoraközben.

Nőtlen ur: Ah, kisasszony, úgy látom önnek nincsen kenyere, szabad megosztanom az enyemem önnel?

Leány: Kérem, beszéljen a mamával.

Avanszírozás.

Apá: No Friczi, hogy vagy?

Piccolo: Jól apám; most már nekem is szabad oly vendégeket kiszolgálni, akik borralót nem adnak.

Figyelmes.

A: Mért csináltad te a ruháidat mindig társcegnél?

B: Tudod, mert kettő könnyebben viseli el, ha pörül jár.

Paraszt következtetés.

Fü: Apa, mert van a képek rámája?

Apá: Ostoba! hogy a festő a képen túl ne fessen.

Jogászok közt.

A: Holnap jön az apám!

B: No ez ismét bor a te malmodra.

Bírói árverések.

Május hó 11-én. Szabó Jenő ingóságok. Újpest, Deák-utca 65. szám.

Május hó 12-én. Weisz Mór ingóságok. Újpest, főút 7. szám.

EGYESÜLETI HIREK

— **Alapszabály-megerősítés.** A belügyminister az »Ujpesti Magyar Műkedvelők körének« alapszabályait 20.020.96. szám alatt jóvá hagyván, ezt kezbesítés vegett Pest-Pilis-Solt-Kis-Kunmegye törvényhatóságához elküldte. A tagok és a közönség tájékoztatása céljából felemlítjük, hogy ez idő szerint az elnöki teendőket Kovács Lajos elnök végzi.

— **Az »Ujpesti Függetlenségi Kör«** Fischer

Dezső elnök elnökölte alatt mult szerdán este saját helyiségében (Friedmann Jozsef vendéglőjében) az általános szavazati jog ügyében nepies ülést tartott, melyen elhatározták, hogy a ma vasárnap ugyancsak e tárgyban Budapesten tartando nepgyűlésen a kör testületileg fog részt venni, felhívjuk az »Ujpesti Függetlenségi Kör« összes tagjait, valamint Újpest hazafias polgárságát, hogy ezen országos nepgyűlésen való részvétel céljából vasárnap delután 1 órakor az »Ujpesti Függetlenségi Kör« helyiségében (István-utca 19 sz. Friedmann J.-féle vendéglő) a honnan a Budapestre való bevonulás történik, minél tömegesebben megjelenjenek.

— **Az újpesti izraelita nőegylet,** mely ezek hosszú során át fényes bizonyágot szolgáltatott nemeslelkű jótékonyágáról, beküldte hozzánk az 1895—96-iki évi teli évad működéséről szóló kimutatását. Az előttünk fekvő kis füzetből látjuk, hogy az izraelita nőegylet a humánitas oltárára ismét a legszebb áldozatokat hozta és számos szegény családnak enyhített sorsán, a miert az izr. nőegylet és annak tagjait, valamint az adományozókat a legnagyobb elismeres illeti.

Elelmiszereken kívül az egylet buzgó tagjai 2086 frt 65 krt gyűjtöttek, az idén rendezett bal tiszta jövedelme 903 frt 14 kr. volt, és így 2989 frt 79 kr. állott az egyesület-rendelkezésre, mely összeget esekely maradvány kivételével a mult évi december hó 15-től a folyó évi márczius hó 1-ig fentartott nepkonyha javára fordította, a hol nem-es valláskülömbseg nélkül naponta 6—7 száz ehezó nyert tapláló és egészséges etelt. Nem mulaszthatjuk el felemlíteni, hogy a nepkonyha körül különösen dr. Elsner Simonné, dr. Steinhardt Bódogné, Weisz Adolfné, Ziffer Edene urhölgyek és Deutsch Sándor ur faradoztak. A kimutatásból Weisz Adolfné urnó gyűjtése kimaradván, azt az egyesület elnökségének kerelmere e helyen nyugtazzuk. Adakoztak Leiner-testvérek, Fürst Gerson, Weisz A. és fiai 10—10 frtot, Leiner Fülöp, Schreiber Gyuláné, Schönjchen és Hartman-fele hajó-gyár részvénytársaság, Fornheim Izidor, Schein David, Strasser és Schönfeld, Asriel Jakab, Hecht-testvérek, Barrez Jozsef fiai 5—5 frtot, Lövy Gyula, Fuchs Henrikné, Weisz Armin (mészáros) Wagner 2—2 frtot, Hadl Fülöpné 50 krt, Schreiber Gyula egy hordo cezetet, Scheiber Salamon 25 kgr. káposztát és a Gizella-gőzmalom egy zsák lisztet. A nőegylet elnöksége lapunk útján fejezi ki köszönetét mindazoknak, kik adakozással, gyűjtéssel, bárendezéssel, felállításával és a nepkonyha érdekében kifejtett fáradozásukkal a nemes céllt előmozdítani szivesek voltak. Lapunk pedig kedves kötelességet vel teljesíteni, midőn Friedman Armime elnöknőnek és Ziffer Ede titkarnak legnagyobb elismeresét fejezi ki azon önzetlen és feláldozó fáradozásért, melyet az egyesület, az ügy és a szegények érdekében mindenkor a legszivesebben teljesítenek.

Nyári kiránduló hely.

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy **Újpesten, vasut-utca 87. sz. alatt** levő vendéglő- és szálloda helyiségemet a modern igényeknek megfelelőleg rendeztem be, úgy belső mint nyári helyiségeim mi kívánni valót sem hagynak hátra. Kötő konyha, ugyszintén saját termésű hamisítatlan főthi, mogyoródi és esömöri borok, s egyéb hűsítő italok, jó cigány, pontos és kifogástalan szolgálat dícsérik vendéglőmet. Szállodám mellett vonul el a m. kir. állam-, a budapesti közuti és villamvasut. Telefon összeköttetésem van, ennek közvetítésével társasélkezesek és szobák rendelhetők meg. Termeimet mulatságokra ingyen engedem át. Minden péntek este kötő halászlé.

Támaszkodva az e téren szerzett tapasztalataimra, bátran merem a n. é. közönség támogatását kikérni.

Újpesten, 1896 május 1-én.

Teljes tisztelettel

Podrussik Ferencz

2-3

vendéglő és szálloda-tulajdonos.

TELEFON 970.

Váradí I. és Fia

fényképészeti műterme

Újpest, főút 37. és Bocskay-utca 33. sz. saját házában.

Ajánlják magukat minden szakmába vágó fényképészeti és festészeti munkákra. Házasulandó párok részére, a polgári házasságkötés termé- nek háttérével külön berendezve. Ugy Váradí I., mint fia, számtalan diszoklevéllel és érmeikkel vannak kitüntetve.

2-3